णिका ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककणतिवत् (157) ज्ञेयानि । [1]भाणः, [2]भणितिः, [3]भाण्डम्, [A]भणन्-न्ती इतीमानि रूपाण्यधिकान्यत्रेति विशेषः ।

(1144) "भदि कल्याणे सुखे च"

(I-भ्वादिः-12. अक. सेट्. आत्म.) [अ]

कल्याणम्=मङ्गलम्, **सुखम्**=आत्मगुणः, आत्मगुणोदयो वा ।

भन्दकः-न्दिका, भन्दकः-न्दिका, बिभन्दिषकः-षिका, बाभन्दकः-न्दिका ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककन्दतिवत् (163) ज्ञेयानि । [4]भद्रम्, [B]नतभन्दिनी । [5]भदाकः, [6]भदन्तः ।

(1145) "भन्जो आमर्दने" (VII-रुधादिः-1453. सक. अनि. पर.)

'—आमर्दे तु **भनक्ति**..... ॥' (श्लो. 65) इति **देवः** ।

[7]भञ्जकः-ञ्जिका, भञ्जकः-ञ्जिका, [8]बिभङ्क्षकः-क्षिका, [9]बम्भजकः-बंभजकः-जिका;

---

1. भण्यते इति कर्मणि संज्ञायां घञ्प्रत्यये रूपम् । **भाणः** दशसु रूपकेष्वेकः ।
2. 'तितुत्रेष्वग्रहादीनाम्—' (वा. 7-2-9) इति वचनात् इड् भवति ।
3. भणतीति **भाण्डम्** । 'पुच्छभाण्ड—' (3-1-20) इति निर्देशाद्दीर्घः । अथवा 'जमन्ताड्डः' (द. उ. 5-7) इति डप्रत्यये ततः प्रज्ञादित्वात् (5-4-38) अणि रूपमेवम् । भण्यते इति वा **भाण्डम्**=पात्रम् ।
4. औणादिके (द. उ. 8-46) रन्प्रत्यये रूपमेवम् । बाहुलकाद्धातुनकारस्य लोपः ।
5. पिनाकादिषु (द. उ. 3-34) दर्शनादाकप्रत्यये नकारलोपे च रूपमेवम् । **भदाकः**= अकुटिलः ।
6. '**भन्देर्नलोपश्च**' (पञ्चपाद्युणादिः 3-130) इति झच्प्रत्यये, 'झोऽन्तः' (7-1-3) इत्यन्तादेशे नकारलोपे च रूपमेवम् । **भदन्तः**=प्रव्रजितः ।
7. 'नकारजावनुस्वारपञ्चमौ झलि धातुषु ।' इति अभियुक्तवचनात् उपदेशे नोपधोऽयं धातुः । नकारस्य 'नश्चापदान्तस्य झलि' (8-3-24) इत्यनुस्वारे परसवर्णे च रूपमेवम् । एवमेवोत्तरत्र तृजादिष्वपि रूपनिष्पत्तिर्ज्ञेया ।
8. सन्नन्ताण्ण्वुलि धातुजकारस्य कुत्वे, सनः षत्वे च रूपमेवम् । एवं सन्नन्ते सर्वत्र प्रक्रिया ज्ञेया ।
9. यङन्ताण्ण्वुलि, द्विर्वचनादिकेषु 'जपजभदहदशभञ्जपशां च' (7-4-86) इति अभ्यासे नुगागमः । नुकः पदान्तवद्भाववचनात् परसवर्णविकल्पः । तेन रूपद्वयम् ।

A. 'अणद्दिशः केलिरणैर्मनोज्ञया वाण्या **भणन्तो** मणिभूषणोत्कणाः ।' धा. का. 1.58.

B. 'प्रश्विन्दिताशं यशसा पुराऽप्यसौ विवन्दिषुस्तं **नतभन्दिनं** विभुम् ।' धा.का.1.3.

[अ] '**भदि** कल्याणे' इति चुरादावपि **दुर्गः** पठतीति **क्षीरतरङ्गिण्यामुक्तम्** । **दुर्गा**तिरिक्तेन केनापि तस्य धातोः चुरादिष्वपठितत्वादस्माभिर्न लिखित इति ज्ञेयम् ।